

avond achter de groene tafels op het aula-podium van de VU rabbijn H. Rodrigues Pereira (tweede voorzitter OJEC, het overlegorgaan tussen Joden en Christenen), ds. Johan Snoek, auteur van het „Grijsboek”, Dick Houwaart, voorzitter van de Anne Frank Stichting. Onderwerpen als „Zionisme” en de „Staat Israël” bleven die avond wat op de achtergrond. Over de Palestijnen werd in het geheel niet gerept. Dat zou heel anders zijn geweest wanneer de bijeenkomst enkele maanden later was belegd.

Toch bleef dit onderwerp niet geheel ongenoemd. Een vrouw uit het publiek vroeg: „Als je ziet dat vooral het christelijke Westen in het algemeen en met name de kerken, ik denk aan de Raad van Kerken en ook aan de Gereformeerde Synode, voorop lopen in het veroordelen van de politiek van Israël, en zeer kundig meten met dubbele maten als het handelingen van Israël aangaat, dan komt dat mij, gezien in het boek van de heer Jansen is geopenbaard (...), erg hypocriet over.”

Voorzitter: Wie van het panel wil hier iets over zeggen; misschien de heer Jansen?

Jansen: „Het is niet zo eenvoudig. Dat laatste dat is natuurlijk heel vaak het geval, dat in onze eigen kring men zich soms nauwelijks of niet realiseert dat de stichting van de staat Israël wezenlijk samenhangt met deze kant van de kerkgeschiedenis, die ik heb beschreven. Want als wij ons dat zouden realiseren dan zouden we net als het Joodse volk kritisch staan t.a.v. de staat Israël. U kunt dat elke week lezen in het Nieuw Israëlitisch Weekblad op de derde bladzijde.

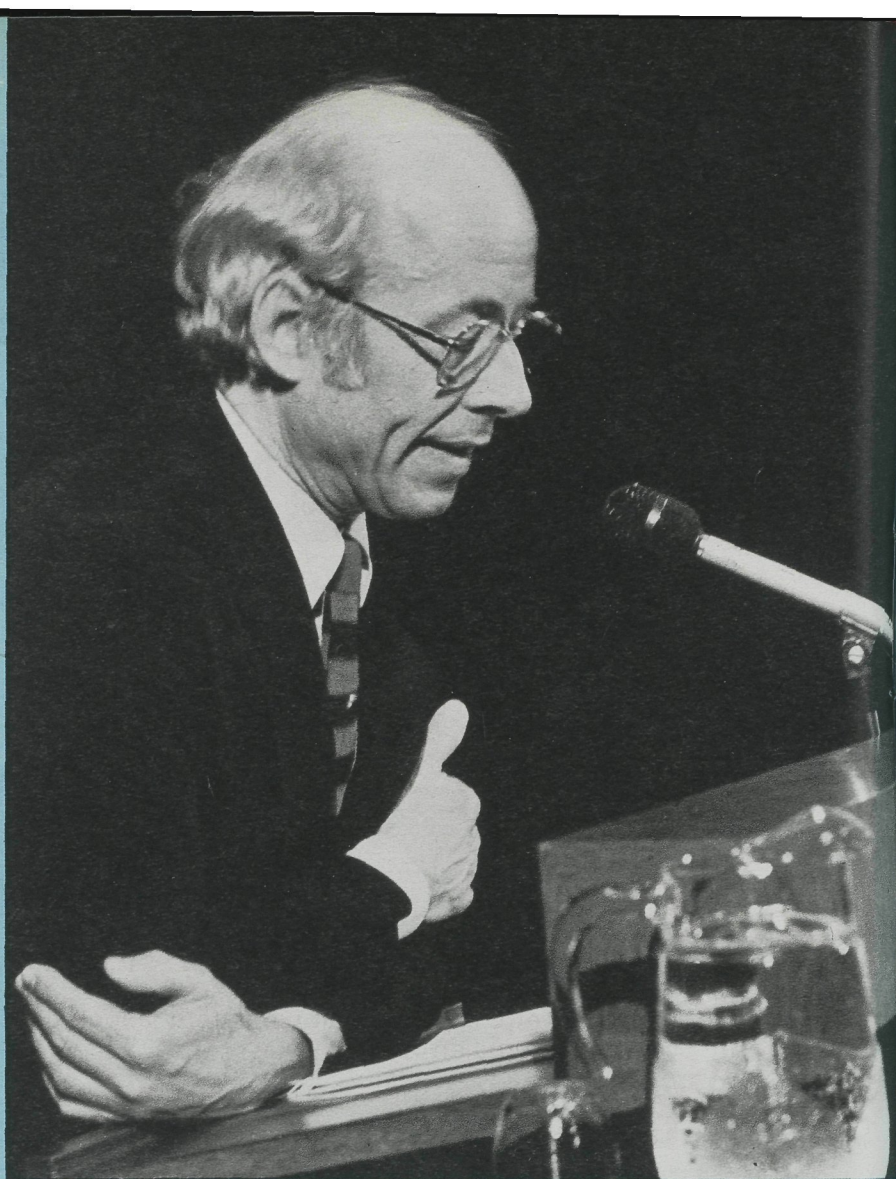
Maar dan zouden we niet met twee maten meten, zoals dat heel dikwijls het geval is. En dan zouden we met name niet aan de staat Israël hogere eisen stellen dan aan andere staten. Dat is hetgene wat ik ook altijd verworpen heb in het stuk van de Generale Synode van de Hervormde Kerk, over volk, land en staat, waarin ook heel duidelijk geschreven (staat) dat je eigenlijk wat meer mag verwachten van deze mensen, van deze staat, dan van andere staten. Ik zou inderdaad willen dat men op basis van de eigen geschiedenis in christelijke kring in in ieder geval wat bescheidener z'n kritiek op de staat Israël zou uiten.” Hij verwierf een applaus met deze woorden.

Aanzienlijk emotioneler ging ds. Jansen er zondag 18 juli tegenaan op een bijeenkomst in Amsterdam van de Nederlandse Zionistenbond, nadat Begin en Sharon hun bloedige actie „Vrede voor Galilea” hadden ingezet. Fel keerde hij zich tegen de rooms-katholieke kerk, die nog steeds Israël niet heeft erkend, zo meldt Jan Stoof in Vrij Nederland van 24 juli

„Maar dominees verontwaardiging geldt niet alleen de papen. In zijn tweede opmerking krijgt de Raad van Kerken ervan langs, die „op grond van zijn verstaan van wet en profeten de huidige weg van de staat Israël heilloos” noemt. En Hervormd Nederland, dat heeft geschreven dat „Begin de traditie van het Jodendom heeft verraden”. Dat kan niet, want „na zo veel eeuwen christendom hebben de Raad van Kerken en een christelijk weekblad moreel niet het recht de Israëlische regering in het openbaar op haar regileuze normen te wijzen.”

Het slaat op een artikel van de Leidse emeritus hoogleraar H. Heering, dat aldus eindigt:

„De ramp van Begins politiek is dan ook niet, dat hij zich op het oude testament beroept, maar dat hij de eigenlijke traditie van het Jodendom verraadt. Maar

Dr. Hans Jansen

daarover past het ons allerminst een veroordeling uit te spreken: doen wij, doen onze christelijke naties, iets anders met de christelijke bijbelse traditie? Het christelijke Engeland, het christelijke Argentinië bij voorbeeld?

Komen wij uiteindelijk niet op het punt, waar Jodendom en christendom, Joden en christenen, van elkaar nog oneindig veel hebben te leren, met name hoe te leven naar de „teneur” van onze gemeenschappelijke bijbel?”

Het begrijpen van andermans bedoeling schijnt niet ds. Jansens sterkste punt te zijn.

Het zit er dik in dat de komende winter het onderwerp: de Staat Israël en de Palestijnen een van de meest voorkomende onderwerpen zal worden in kerkelijke gesprekskringen. „De Palestijnse Arabier werd de rekening gepresenteerd van de Europese Jodenvervolgung”. Dit is een zinnetje uit een brochure „De Palestijnen en de Staat Israël”, dat daarbij nuttige diensten kan bewijzen. Najaar 1981 werd het uitgegeven door Deputaten voor het Werelddiakonaat van de Geref. Kerken. En de kerken blijven niet buiten schot wanneer de schuld aan de Holocaust ter sprake komt: „Een van de oorzaken daarvoor moet ongetwijfeld mede gezocht worden in een christelijk anti-semitisme. Een eeuwenoude „catechismus der verguizing” heeft de christelijke Europeaan mede geschikt gemaakt om erg weinig, in ieder geval niet genoeg, verzet te bieden tegen de onbeschrijflijke nazi-terreur van de dertiger en veertiger jaren van onze eeuw, of, erger, er zelfs aan bij te dragen. (...) Daarom draagt de Europese christen mede terecht een schuld met zich mee over dit gebeuren.”